

УДК: 330.101

DOI: 10.18524/2413-9998/2019.3(43).183678

Р. А. Дименко,

кандидат економічних наук,
доцент, завідувач кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Державний університет телекомунікацій
вул. Героїв Дніпра 45, кв. 77, м. Київ, 4214
e-mail: Drainc@ukr.net

ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНОЇ МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЛАЄНС-ПОЛІТИКИ У ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНІЙ ГАЛУЗІ

У статті досліджуються питання формування структурно-логічної моделі реалізації комплаєнс-політики у телекомунікаційній галузі. Досліджені теоретичні аспекти комплаєнсу. Запропоновано у телекомунікаційній індустрії впроваджувати внутрішньогалузеву комплаєнс-систему. Автором доведено, що комплаєнс-система забезпечить обґрунтоване прийняття нормативно-правових документів, які регулюють ринок телекомунікаційних послуг, а також інформаційно-аналітичну підтримку змін у цій сфері. Комплаєнс-система забезпечить виявлення, діагностику, оцінку та дослідження комплаєнс-ризиків у телекомунікаційній сфері, їх моніторинг та контроль. Виокремлена спрямованість комплаєнс-ризиків к телекомунікаційні галузі. Визначені сфери застосування комплаєнс-функції у телекомунікаційному сегменті національного макроекономічного середовища. Розроблена структурно-логічна модель реалізації комплаєнс-політики у телекомунікаційні галузі. Визначені аспекти, які забезпечує комплаєнс-політика в системі управління телекомунікаційною галуззю. Доведено, що комплаєнс-політика у телекомунікаційній галузі базується на комплаєнс-програмі, яка сприятиме вільній, справедливій та всебічній конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг. Сформовано науково-методологічне забезпечення комплаєнс-системи у телекомунікаційній галузі. Визначені основні принципи комплаєнс на ринку телекомунікаційних послуг. Запропоновані рекомендації щодо застосування внутрішньогалузевого комплаєнсу у діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій. Визначені основні інструменти для оцінки ефективності комплаєнс-системи та комплаєнс-програми у телекомунікаційні сфері.

Ключові слова: телекомунікаційна галузь; національна економіка; макроекономічне середовище; комплаєнс; ринок телекомунікаційних послуг.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сталий інноваційний розвиток суб'єктів на ринку телекомунікаційних послуг

є першорядним значенням розвитку телекомунікаційної галузі. В умовах європейської інтеграції національного макроекономічного середовища достатньо сильно постають питання якості та надійності операторів та провайдерів, які надають свої телекомунікаційні послуги.

Будь-якому суб'єкту телекомунікаційної індустрії, який має намір вести законну, цивілізовану та ефективну підприємницьку діяльність, необхідно дотриматися всіх діючих нормативно-правових документів та принципів регулювання у телекомунікаційній сфері. Оператори, провайдери, виробники та постачальники технічних засобів телекомунікацій, які високо цінують свою репутацію надійного суб'єкта ринку телекомунікацій, повинні здійснювати свою діяльність у відповідності з міжнародними та національними стандартами і створювати корпоративну бізнескультуру нетерпимості до корупції, зловживань та завжди прагнути дотримуватися аспектів нормативно-правового забезпечення. Тому в умовах сьогодення формування структурно-логічної моделі реалізації комплаєнс-політики у телекомунікаційній галузі є своєчасним та актуальним.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями застосування комплаєнсу у макроекономічному середовищі займалися такі науковці: Новіков О. В., Симкіна А. Є., Іванов В. Б., Шарамко М. М., Беляев Ю. К., Бабяк Н. Д., Калініченко Л. Л., Перерва П. Г. та інші.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтувати концептуальні підходи та сформувані структурно-логічну модель реалізації комплаєнс-політики у телекомунікаційній галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Довіра стейкхолдерів, а особливо споживачів телекомунікаційних послуг, інвесторів, компаньйонів, контрагентів тощо, ґрунтується на впевненості в тому, що всі телекомунікаційні послуги надаються з дотриманням основ професійної етики та здійснюються згідно з найвищими стандартами якості. Відповідність діяльності суб'єктів ринку телекомунікацій діючому законодавству, стандартам та етичних нормам ведення підприємницької діяльності, розкривається через застосування комплаєнс-системи.

Комплаєнс – від англійської compliance («згода, відповідність») походить від дієслова to comply – «виконувати» – і буквально означає дотримання певних правил, вимог або умов [2].

У наукових працях дослідників-управлінців не існує єдиного трактування поняття «комплаєнсу».

Беляєв Ю. К. у своєму дослідженні, виокремлює комплаєнс як безперервну і специфічну діяльність з виявлення випадків та фактів невідповідності законам та вимогам, нормативно-правовим документам, ринковим стандартам й внутрішнім документам суб'єкта господарювання [3].

Комплаєнс – це розуміння стану або поведінки, що відповідає встановленому керівництвом, порядку, набору правил, вимогам, специфікаціям або законодавству [4].

Л. Калініченко, український фахівець з комплаєнсу, визначає, що комплаєнс – це система захисту бізнесу і його акціонерів від зовнішньої корупції, зловживань та неефективного управління організацією з боку її топ-менеджерів, а також здатність діяти у відповідності з інструкціями, правилами та спеціальними вимогами [5].

Тобто, комплаєнс означає цілеспрямовану систему захисту підприємницької діяльності та її суб'єктів від зовнішньої корупції, зловживань та неефективного управління або регулювання, а також здатність діяти з дотриманням встановлених принципів та спеціальних вимог.

У міжнародному середовищі поштовхом для розвитку комплаєнса стали 60–70 роки ХХ століття, зокрема Вотергейтський скандал, коли було викрито численні випадки корупції, які стосувалися також приватних компаній. З метою протидії такій ситуації було прийнято Закон США «Про корупцію за кордоном», яким були встановлені жорсткі правила контролю, вимоги до бухгалтерської та фінансової документації, а також правила взаємодії з державними службовцями. На початку 90-х у США були прийняті роз'яснення про порядок застосування кримінального покарання для суб'єктів господарювання, що містять чіткі інструкції для створення ефективною програми в галузі комплаєнс, включаючи правила етичної поведінки. У 2004 році роз'яснення

були доповнені положеннями, які вказували на необхідність обізнаності менеджменту з основними умовами комплаєнс-програм [6].

Комплаєнс, за визначенням міжнародної комплаєнс-асоціації, це незалежна функція органів управління суб'єкта господарювання, яка виявляє, оцінює, дає відповідні поради, стежить і готує звіти щодо комплаєнс-ризиків [7].

Пропонується у телекомунікаційній індустрії впроваджувати внутрішньогалузеву комплаєнс-систему, яка забезпечить цілеспрямоване управління регуляторними ризиками на ринку телекомунікаційних послуг.

Комплаєнс-система забезпечить обґрунтоване прийняття нормативно-правових документів, які регулюють ринок телекомунікаційних послуг, а також інформаційно-аналітичну підтримку змін у цій сфері. Комплаєнс-система забезпечить виявлення, діагностику, оцінку та дослідження комплаєнс-ризиків у телекомунікаційній сфері, їх моніторинг та контроль.

У контексті розвитку телекомунікаційної сфери, комплаєнс означає законність дій суб'єктів ринку телекомунікацій та регулюючих інституцій. Комплаєнс-перевірка підтверджує відповідність функціонування та розвитку ринку телекомунікаційних послуг встановленим вимогам, стандартам та правилам. Складовими сегментами комплаєнса є антикорупційний, антимонопольний, санкційний, антидемпінговий та інші компоненти.

Перевірка на відповідність і дотримання вимог, стандартів і правил в системі регулювання телекомунікаційної сфери називається комплаєнс-контролем ринку телекомунікаційних послуг, який спрямований на управління комплаєнс-ризиками, які пов'язані з регулюючими органами, операторами, провайдерами, виробниками та постачальниками технічних засобів телекомунікацій.

Всі комплаєнс-ризики мають наступну спрямованість:

- операційні;
- економічні;
- соціальні;
- екологічні.

Внутрішньогалузевий комплаєнс обґрунтовано підтверджує:

– ефективність користування радіочастотного ресурсу у національному просторі, який обмежений та надається в оренду ліцензіатам;

– функціонування ринку телекомунікаційних та поштових послуг на основі збалансування інтересів держави, операторів, провайдерів, виробників та постачальників технічних засобів телекомунікацій та споживачів.

Сферами застосування комплаєнс-функції у телекомунікаційному сегменті національного макроекономічного середовища є:

– антимонопольне інституційне регулювання;

– протидія корпоративному шахрайству та корупції на ринку телекомунікаційних послуг;

– захист персональних даних;

– корпоративні та міжкорпоративні відносини у телекомунікаційній сфері;

– технічні телекомунікаційні стандарти;

– захист прав юридичних та фізичних осіб, які замовляють та отримують телекомунікаційні послуги для власних потреб;

– трудові відносини у телекомунікаційній галузі;

– соціальні та екологічні стандарти;

– дотримання вимог телекомунікаційних мереж загального користування;

– інші.

Прикладами порушення комплаєнса у телекомунікаційній сфері є: неформальні винагороди та/або інші негласні «бонуси» для суб'єктів ринку телекомунікацій; не допуск контрагентів до загальної частини телекомунікаційної мережі між пунктом закінчення телекомунікаційної мережі та найближчим вузлом комутації; порушення протипожежної безпеки або охорони праці – це нагода для претензій з боку контролюючих державних інституцій та ін.

Комплаєнс також розкриває систему заходів щодо управління ризиками недотримання етичних норм органів регулювання, операторів, провайдерів, виробників та постачальників технічних засобів телекомунікацій і споживачів.

Отже, у телекомунікаційній галузі, комплаєнс – це цілеспрямоване дотримання суб'єктами ринку телекомунікацій вимог нормативно-правового характеру та зобов'язань, щодо недискримінаційної поведінки, транспарентності, конфіденційності, автаркічності, відокремлення мереж, боротьби з корупцією; врегулювання внутрішньогалузевих конфліктів; антимонопольного та трудового законодавства; обробки персональних даних; закупівель; екологічної та пожежної безпеки; ковенантів; забезпечення інформаційно-комунікаційної та кібербезпеки; відкритість телекомунікаційних мереж загального користування.

Структурно-логічна модель реалізації комплаєнс-політики у телекомунікаційній галузі сформована на рис. 1.

Комплаєнс може включати в себе такі стандарти:

- кодекс корпоративної етики (Code of Ethics);
- кодекс поведінки (Code of Conduct);
- політику протидії легалізації («відмиванню») доходів, здобутих злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму (Fight against Money Laundering and Terrorist Financing);
- політику приймання та дарування подарунків (Gift policy);
- політику повідомлення про порушення (Whistleblowing policy);
- політику регулювання конфлікту інтересів (Conflict of interest management policy);
- політику взаємодії з керуючими та правоохоронними органами (Policy of working with Law Enforcement bodies);
- політику «належної сумлінності» (Due Diligence);
- політику ідентифікації контрагентів («Know your customer» policy);
- політику конфіденційності (Privacy policy) та ін.[8].

Таким чином, комплаєнс-система у телекомунікаційній індустрії виокремлює сукупність взаємопов'язаних елементів внутрішньогалузевої корпоративної культури, організаційно-виробничої структури, технічних засобів телекомунікацій, встановлених правил і процедур, регламентованих внутрішніми і зовнішніми стандартами, нормативами та вимогами, які забезпечують дотримання принципів комплаєнс на ринку телекомунікаційних послуг, а також механізм діагностики та оцінки корупційнонебезпечних аспектів у телекомунікаційній сфері, з адекватною оціню-

ванням та управлінням ризиками на ринку телекомунікацій та забезпечення комплексного захисту споживачів телекомунікаційних послуг від негативних внутрішньогалузевих явищ та процесів.

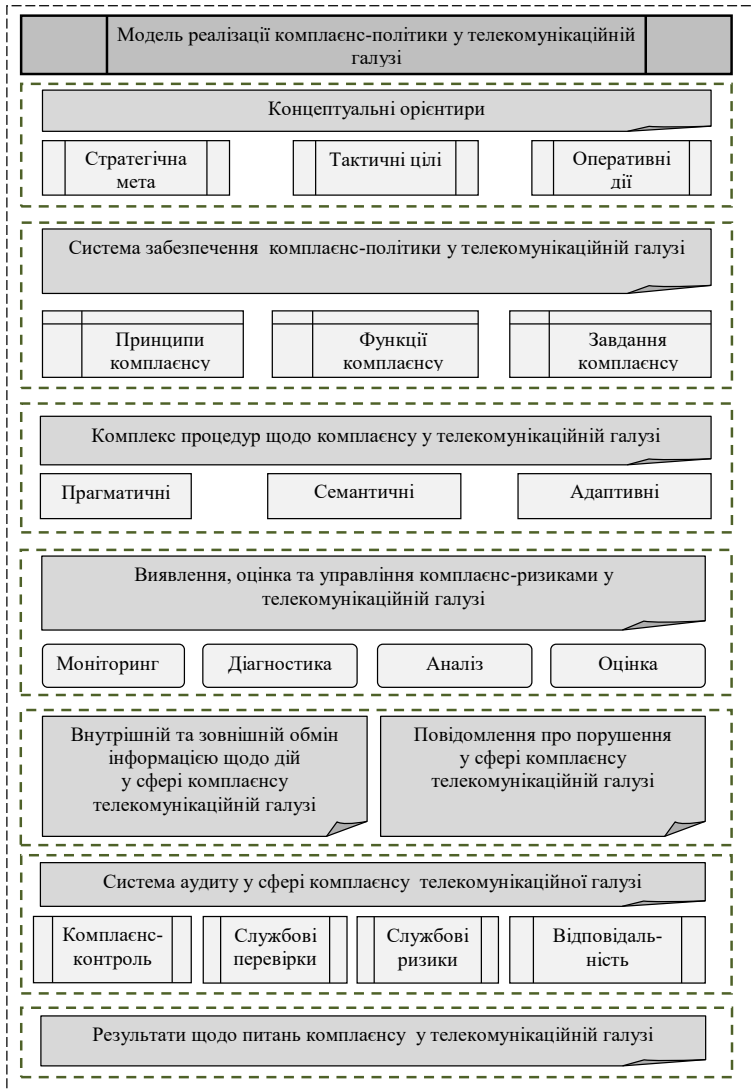

Рис. 1. Структурно-логічна модель реалізації комплаєнс-політики у телекомунікаційній галузі

Джерело: авторська розробка.

Під комплаєнс-політикою у телекомунікаційній сфері слід розуміти сукупність способів, методів, механізмів, моделей і процедур, які спрямовані на управління комплаєнс-ризиком на ринку телекомунікаційних послуг. Комплаєнс-політика є частиною організаційно-комунікаційної культури суб'єктів ринку телекомунікацій.

Комплаєнс-політика забезпечує:

- протидію недоброякісній конкуренції;
- запобіганню корупції та шахрайству;
- негативне відношення до зловживання у телекомунікаційній мережі доступу;
- протидію незаконному використанню фінансових ресурсів;
- виконання міжнародних стандартів, дія яких впливає на діяльність суб'єктів ринку телекомунікацій;
- забезпечення дотримання норм внутрішньогалузевої корпоративної поведінки;
- контроль дотримання ковенант;
- розгляд скарг споживачів телекомунікаційних послуг;
- дотримання політики інформаційної безпеки у національному макроекономічному середовищі країни.

Комплаєнс-політика телекомунікаційної галузі є основою для дотримання міжнародних та національних вимог функціонування ринку телекомунікаційних послуг в країні, а також є запорукою того, що розвиток телекомунікаційної індустрії стратегічно орієнтований на міжнародні стандарти, зокрема європейські. Порухення та/або недотримання положень комплаєнс-політики телекомунікаційної галузі може призвести до негативних правових, економічних, соціальних та екологічних наслідків як для окремих суб'єктів ринку телекомунікацій, так і для країни в цілому.

Комплаєнс-політика у телекомунікаційній галузі базується на комплаєнс-програмі, яка сприятиме вільній, справедливій та всебічній конкуренції на ринку телекомунікаційних послуг. Вона також допоможе знизити ризики, які пов'язані з порушенням вимог діючого нормативно-правового забезпечення, допоможе суб'єктам телекомунікаційної індустрії впевнено діяти в межах закону та не утискаючи їхню підприємницьку ініціативу.

Впровадження комплаєнсу повинно мати не формальний, а цілеспрямований характер у телекомунікаційній галузі та стати частиною внутрішньогалузевої бізнес-культури. Комплаєнс у телекомунікаційній сфері повинен формувати системну процедуру та культуру дотримання внутрішньогалузевих корпоративних стандартів та політики у макроекономічному середовищі. Комплаєнс забезпечують відповідні фахівці. Галузеві комплаєнс-фахівці повинні:

- розуміти тонкощі бізнес-управління у телекомунікаційній сфері;
- мати практичні навички впровадження комплаєнс-системи з урахуванням особливостей функціонування підприємницького середовища в країні;
- постійно відслідковувати зміни у нормативно-правовому забезпеченні системи функціонування та розвитку телекомунікаційної галузі;
- вміти обґрунтовано, неупереджено та інформативно налагоджувати внутрішньогалузеву комунікацію, щоб у суб'єктів галузі була можливість викрити в анонімному режимі порушення на ринку телекомунікаційних послуг.

Більшість корпоративних суб'єктів у європейських країнах розуміють важливість комплаєнсу в підприємницьких-процесах. У національному корпоративному середовищі комплаєнс сприймався як тягар, але під впливом іноземних хед-офісів та контрагентів простежується помітна тенденція до розвитку комплаєнс-систем у бізнес-середовищі країни.

Зазвичай, комплаєнс стосується таких питань, як виконання відповідних стандартів поведінки на ринку, управління конфліктами інтересів, справедливе відношення до клієнтів. Водночас розроблення документів та процедур, що забезпечують діяльність суб'єкта господарювання згідно з вимогами законодавства, запобігання ризикам, інформації, протидія корупції, розвиток культури управління та встановлення етичних норм поведінки співробітників тощо, і є складниками впровадження типових бізнес-процесів [9].

В останні п'ять років достатньо часто застосування комплаєнсу спричинено викриттям внутрішньогосподарських порушень, що

вже сталися та привели до певних негативних фінансово-економічних, бізнес-репутаційних та інших наслідків впливу. У національному макроекономічному середовищі запити до формування дієвою комплаєнс-системи надходять від суб'єктів національної економіки, які мають стратегічні орієнтири розвитку та потребують відповідної інноваційно-інвестиційної підтримки.

Науково-методологічне забезпечення комплаєнс-системи у телекомунікаційній сфері включає:

- встановлені принципи та правила виконання відповідних операцій і процедур, які здійснюються в рамках комплаєнсу на ринку телекомунікаційних послуг;
- наявність і використання загально прийнятих національних та міжнародних стандартів, положень і нормативів щодо функціонування та розвитку телекомунікаційної сфери;
- застосування параметричних індикаторів, які розкривають інформаційну складову у комплаєнсі;
- якісний інформаційно-аналітичний супровід;
- етичні комунікаційні аспекти.

При конкретизації змісту визначених елементів науково-методологічної підтримки забезпечення комплаєнс-системи у телекомунікаційній сфері доцільно використовувати досвід, який накопичений в рамках юриспруденції.

Таким чином, застосування даного інструменту в телекомунікаційній сфері необхідно вирішувати в контексті розвитку філософії комплаєнсу з позиції суб'єкта ринку телекомунікацій та його адаптацією до застосування на макроекономічному рівні країни.

Концепція комплаєнс-системи у телекомунікаційній сфері в системі інформаційно-комунікаційного середовища країни – це комплексне взаємопов'язане інтердентальне забезпечення, яке пов'язує воедино всі елементи формалізованого уявлення про комплаєнс як елемента системи регулювання та управління на ринку телекомунікаційних послуг, який забезпечує прийнятих зважених рішень і сприяє стратегічному розвитку національної економіки та її сегментних складових.

Принципи комплаєнс у телекомунікаційній сфері визначаються відповідними органами, які наділені повноваженнями у сфері

комплаєнс-політики. До основних принципів комплаєнс на ринку телекомунікаційних послуг відносяться:

- функція комплаєнс повинна бути незалежною, цілеспрямованою, мати необхідні ресурси для своєї ефективності та сприяти результативному управлінню комплаєнс-ризиками;

- суб'єкт телекомунікаційної галузі несе відповідальність за здійснення загального контролю в системі управління комплаєнс-ризиками;

- виконавчі органи суб'єкта телекомунікаційної галузі несуть відповідальність за ефективність управління комплаєнс-ризиком;

- уповноважені органи суб'єкта телекомунікаційної галузі несуть відповідальність за прийняття та доведення до відома зацікавлених осіб політики комплаєнс, з умовою забезпечення її дотримання та звітності з питань комплаєнсу;

- виконавчі органи суб'єкта телекомунікаційної галузі несуть відповідальність за створення постійної та ефективної функції комплаєнс у господарській діяльності;

- предмет і масштаб діяльності функції комплаєнс повинні регулярно перевірятися відповідними внутрішньогалузевими органами регулювання та управління;

- суб'єкт телекомунікаційної галузі повинен дотримуватися нормативно-правових документів у всіх юрисдикціях, у яких вони здійснюють свою підприємницьку діяльність;

- управління комплаєнс-ризиками у телекомунікаційній галузі повинен бути одним із напрямів управління ризиками в галузі телекомунікацій.

У телекомунікаційній сфері для залучення іноземних стейкхолдерів з метою розвитку бізнес-процесів, які пов'язані з телекомунікаційними послугами, необхідно впроваджувати міжнародні стандарти комплаєнсу.

Суб'єктам ринку телекомунікацій пропонуються наступні рекомендації щодо застосування внутрішньогалузевого комплаєнсу:

- необхідно застосовувати єдиний внутрішньогалузевий підхід до управління комплаєнс-ризиками у телекомунікаційній індустрії;

- дотримуватися загальносвітової практики застосування комплаєнсу;
- формувати узгоджену зі стейкхолдерами особливу комплаєнс-політику з метою ефективного управління комплаєнс-ризиком у сфері телекомунікаційних послуг;
- забезпечити інструментальну підтримку комплаєнс-політики;
- прагнути до розвитку внутрішньогалузевої комплаєнс-культури, як частини інформаційно-комунікаційної корпоративної культури на ринку телекомунікаційних послуг;
- забезпечувати відповідність наданих телекомунікаційних послуг регуляторним вимогам і принципам етичного ведення підприємницької діяльності та дотримуватися комплаєнс-вимог усіма стейкхолдерами.

Оцінка ефективності комплаєнс-системи та комплаєнс-програми у телекомунікаційній сфері залежить від індивідуальних особливостей кожного оператора, провайдера, споживача телекомунікаційних послуг, виробника та постачальника технічних засобів телекомунікацій.

У міжнародному середовищі не існує загальної універсальної моделі впровадження, діагностики, моніторингу, контролю та оцінки її ефективності, тому що будь-який сегмент підприємницької діяльності, у тому числі суб'єкт господарювання, має власні унікальні зони ризику, які взаємопов'язані з особливостями нормативно-правового регулювання, державної та регіональної політики у певній сфері, внутрішньогосподарськими процесами та внутрішньогалузевою та міжгалузевою взаємодією, інтеграційною складовою тощо.

Для оцінки ефективності комплаєнс-системи та комплаєнс-програми у телекомунікаційній сфері можна використовувати наступні інструменти:

- проведення опитування стейкхолдерів;
- оцінювання компетентнісного підходу щодо дотримання комплаєнс-політик та корпоративної культури у телекомунікаційній сфері;
- експертне бальне оцінювання комплаєнсу у телекомунікаційній галузі;

– аналіз наявних і потенційних судових та інших спорів, які пов’язані з комплаєнсом на ринку телекомунікаційних послуг.

Важливим механізмом оцінки комплаєнс-системи та комплаєнс-програми у телекомунікаційній сфері є також інформаційно-комунікаційна взаємодія між суб’єктами ринку телекомунікаційних послуг та зворотні зв’язки щодо потенційних та реальних ризиків на ринку телекомунікацій, які можуть бути непомітними для відповідних стейхолдерів.

Залучення зовнішніх комплаєнс-експертів для аудиту підприємницької діяльності на ринку телекомунікаційних послуг є сучасним механізмом оцінки ефективності комплаєнс-системи або комплаєнс-програми та забезпечить отримання пропозицій щодо їх удосконалення.

Висновки та пропозиції. Таким чином, мета створення комплаєнс-системи у телекомунікаційній сфері – формування та підтримка на ринку телекомунікаційних послуг дієвих механізмів щодо діагностики, моніторингу та оцінки корупційно-небезпечних телекомунікаційних сегментів, управління ризиками при зустрічі з корупцією, забезпечення комплексного захисту від негативних явищ та процесів, порушень виняткових прав, внутрішньогалузевої етики тощо.

Впровадження комплаєнс-системи у телекомунікаційному секторі національної економіки відкриває нові можливості для економічного зростання та стратегічного розвитку операторів, провайдерів, виробників та постачальників технічних засобів телекомунікацій. У формуванні та впровадженні комплаєнс-системи у телекомунікаційній галузі зацікавлені всі суб’єкти ринку телекомунікацій, тому що порушення обов’язкових вимог (стандартів) призводить до отримання негативних результатів. Необхідно пам’ятати, що не існує універсальної комплаєнс-системи, тому її розробка вимагає певного часу, що необхідно для виявлення галузевої специфіки, а також належного врахування підприємницької моделі функціонування.

Запропоновані концептуальні засади функціонування внутрішньогалузевої комплаєнс-системи, яка забезпечує цілеспрямованість

ване управління регуляторними ризиками на ринку телекомунікаційних послуг, враховуючи векторну спрямованість розвитку національного інформаційно-комунікаційного середовища, з метою формування сучасної комплаєнс-політики телекомунікаційної галузі, що є основою для дотримання міжнародних та національних вимог функціонування телекомунікаційного простору.

Список використаної літератури

1. Франчук О. П. Державне регулювання ринку телекомунікаційних послуг в умовах структурних трансформацій національної економіки. *Причорноморські економічні студії. Науковий журнал*. Вип. 13. Одеса. 2017. С. 57-61.
2. Українські компанії почали впроваджувати комплаєнс-контроль. Що це і навіщо? URL: <https://youcontrol.com.ua/blog/komplaiens-kontrol-shcho-tse-i-navishcho/> (дата звернення 11.09.2019).
3. Беляев Ю. К. Применение инструментов комплаєнс-контроля для оптимизации корпоративного управления фармацевтическими компаниями. *Известия УрГЭУ*. 2013. № 1(45). С. 45-50.
4. Шарамко М. М. Институциональный комплаєнс-контроль: монография. Москва : РУСАЙНС, 2016. 138 с.
5. Калініченко Л. Л. Теоретичні аспекти функціонування комплаєнсу у вітчизняних банках. *Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія Економічні науки*. Вип. 6. Ч. 4. 2014. С. 242-245.
6. Сидоренко Д. Комплаєнс: why do we need it? URL: <http://jur-gazeta.com/publications/practice/insh/komplaens-why-do-we-need-it.html> (дата звернення 11.09.2019).
7. Compliance. Cambridge Dictionary Online. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/compliance> (дата звернення 12.09.2019).
8. Новіков О. В., Симкіна А. Є. Комплаєнс підхід до запобігання корупції у приватній сфері. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/155350/154903> (дата звернення 11.09.2019).
9. Іванов В. Б. Впровадження системи комплаєнс у підприємствах транспорту та логістики. URL: http://bses.in.ua/journals/2018/27_1_2018/29.pdf (дата звернення 11.09.2019).

Стаття надійшла 15.10.2019 р.

Р. А. Дименко,

кандидат економічних наук,
доцент, завідує кафедрою підприємництва,
торговлі и біржевої діяльності
Государственный университет телекоммуникаций
ул. Героев Днепра 45, кв. 77, г. Киев, 4214
e-mail: Drainc@ukr.net

ФОРМИРОВАНИЕ СТРУКТУРНО-ЛОГИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ РЕАЛИЗАЦИИ КОМПЛАЕНС- ПОЛИТИКИ В ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННОЙ ОТРАСЛИ

В статье исследуются вопросы формирования структурно-логической модели реализации комплаенс-политики в телекоммуникационной отрасли. Исследованы теоретические аспекты комплаенс. Предложено в телекоммуникационной индустрии внедрять внутриотраслевую комплаенс-систему. Автором доказано, что комплаенс-система обеспечит обоснованное применение нормативно-правовых документов, регулирующих рынок телекоммуникационных услуг, а также информационно-аналитическую поддержку изменений в этой сфере. Комплаенс-система обеспечит выявление, диагностику, оценку и исследования комплаенс-рисков в телекоммуникационной сфере, их мониторинг и контроль. Выделены направления комплаенс-рисков в телекоммуникационной отрасли. Определены сферы применения комплаенс-функции в телекоммуникационном сегменте национальной макроэкономической среды. Разработана структурно-логическая модель реализации комплаенс-политики в телекоммуникационной отрасли. Определены аспекты, которые обеспечивает комплаенс-политика в системе управления телекоммуникационной отраслью. Доказано, что комплаенс-политика в телекоммуникационной отрасли базируется на комплаенс-программе, которая будет способствовать свободной, справедливой и всесторонней конкуренции на рынке телекоммуникационных услуг. Сформировано научно-методологическое обеспечение комплаенс-системы в телекоммуникационной отрасли. Определены основные принципы комплаенс на рынке телекоммуникационных услуг. Предложены рекомендации по применению внутриотраслевого комплаенс в деятельности субъектов рынка телекоммуникаций. Определены основные инструменты для оценки эффективности комплаенс-системы и комплаенс-программы в телекоммуникационной сфере.

Ключевые слова: телекоммуникационная отрасль; национальная экономика; макроэкономическая среда; комплаенс; рынок телекоммуникационных услуг.

R. A. Dymenko,
PhD in Economics,
Associate Professor, Head of the Department of Entrepreneurship,
trade and stock market activity
State University of Telecommunications,
st. Heroes of the Dnieper 45, apt. 77, Kyiv, 4214
e-mail: Drainc@ukr.net

FORMATION OF THE STRUCTURAL-LOGICAL MODEL OF COMPLIANCE-POLICY IMPLEMENTATION IN TELECOMMUNICATION SECTOR

The article deals with the formation of a structural-logical model of implementation of the compliance policy in the telecommunication industry. Theoretical aspects of compliance are investigated. It has been proposed in the telecommunications industry to implement an intra-industry compliance system. The aspects that the compliance policy in the management system of the telecommunications industry provides. It has been proven that telecommunication compliance policy is based on a compliance program that will promote free, fair and comprehensive competition in the telecommunications services market. Scientific and methodological support of the telecommunication industry compliance system has been formed. The basic principles of compliance in the market of telecommunication services are defined. Recommendations on the use of intra-industry compliance in the activities of telecommunications market entities are offered. The basic tools for evaluating the performance of the compliance system and the compliance program in the telecommunications field are identified.

The methodological basis of the article is a set of methods, including methods of scientific cognition, analysis and synthesis, systematization and scientific abstraction. The scientific basis of the conducted research is the scientific work of domestic and foreign scientists on the application of compliance in the national macroeconomic environment.

Implementation of the compliance system in the telecommunications sector of the national economy opens up new opportunities for economic growth and strategic development of telecommunication operators, providers, manufacturers and suppliers of telecommunications equipment. All entities in the telecommunications market are interested in the formation and implementation of the telecommunication compliance system, because the violation of mandatory requirements (standards) leads to negative results. It should be remembered that there is no universal compliance system, so its development requires some time, which is necessary to identify the industry specificity, as well as to properly take into account the entrepreneurial model of operation. The conceptual bases of functioning of the intra-industry compliance system, which provides purposeful management of regulatory risks in the telecommunication services market, taking into account the vector orientation of the development of the national information and communication environment, with the purpose of forming a modern telecommunication compliant telecommunication policy, telecommunication space.

The author has proved that the compliance system will ensure the sound adoption of regulatory documents regulating the market for telecommunications services, as well as information and analytical support for changes in this area. The compliance system will provide for the identification, diagnosis, evaluation and investigation of compliance risks in the telecommunications field, their monitoring and control. The focus of compliance risks on the telecommunications industry is highlighted. Areas of application

of the compliance function in the telecommunication segment of the national macroeconomic environment are identified. A structural-logical model of implementation of the compliance policy in the telecommunication fields is developed.

Keywords: telecommunications industry; national economy; macroeconomic environment; compliance; telecommunication services market.

References

1. Franchuk, O. P. (2017). Derzhavne rehuliuвання rynku telekomunikatsiinykh posluh v umovakh strukturnykh transformatsii natsionalnoi ekonomiky [State regulation of the market of telecommunication services in the conditions of structural transformations of the national economy]. *Prychornomorski ekonomichni studii. Naukovyi zhurnal. – Black Sea Economic Studies. Scientific journal*, Vol. 13, Pp. 57-61. [In Ukrainian].
2. Ukrainski kompanii pochaly vprovadzhuvaty komplaiens-kontrol. Shcho tse i navishcho? [Ukrainian companies have started to implement compliance control. What is it and why?]. Retrieved from: <https://youcontrol.com.ua/blog/komplaiens-kontrol-shcho-tse-i-navishcho/> [In Ukrainian].
3. Beliaev, Yu. K. (2013). Primenenie instrumentov komplaiens-kontrolia dlia optimizatsii korporativnogo upravleniia farmatsevticheskimi kompaniiami [The use of compliance control tools to optimize the corporate governance of pharmaceutical companies]. *Izvestiia UrGEU. – News of UrGEU*, Vol. 1 (45), Pp. 45-50. [In Russian].
4. Sharamko, M. M. (2016). Instytutsonalnyi komplaiens-kontrol: monohrafiia [Institutional compliance-control Monograph]. Moskva: RUSAINS. [In Russian].
5. Kalinichenko, L. L. (2014). Teoretychni aspekty funktsionuvannia komplaiensu u vitchyznianskykh bankakh [Theoretical aspects of the functioning of compliance in domestic banks]. *Nauk. visn. Kherson. derzh. un-tu. Serii Ekonomichni nauky. – Scientific bulletin of Kherson state university. Economic sciences*, Issue 6, Vol. 4, Pp. 242-245. [In Ukrainian].
6. Sidorenko, D. Komplaiens: why do we need it? Retrieved from: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/insh/komplaiens-why-do-we-need-it.html> [In Russian].
7. Compliance. Cambridge Dictionary Online. Retrieved from: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/compliance>
8. Novikov, O. V. & Symkina, A. Ye. Komplaiens pidkhid do zapobihannia koruptsii u pryvatnii sferi [Compliance Approach to Prevent Corruption in the Private Sphere]. Retrieved from: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/155350/154903> [In Ukrainian].
9. Ivanov, V. B. Vprovadzhennia systemy komplaiens u pidpriemstvakh transportu ta lohistyky [Implementation of the compliance system in the enterprises of transport and logistics]. Retrieved from: http://bses.in.ua/journals/2018/27_1_2018/29.pdf [In Ukrainian].